

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 14 juli 2005 *

I mål C-57/02 P,

angående ett överklagande enligt artikel 49 i EKSG-stadgan för domstolen, som ingavs den 22 februari 2002,

Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox),
Madrid (Spanien), företrätt av A. Vandencastele och D. Waelbroeck, avocats,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av A. Whelan, i egenskap av ombud, biträdd av J. Flynn, barrister, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

* Rättegångsspråk: engelska.

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts och S. von Bahr (referent),

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 28 oktober 2004 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox) (nedan kallat Acerinox) har yrkat att domstolen skall upphäva den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 13 december 2001 i mål T-48/98, Acerinox mot kommissionen (REG 2001, s. II-3859, nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom biföll förstainstansrätten delvis klagandens talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 98/247/EKSG av den 21 januari 1998 om ett förfarande för tillämpning av artikel 65 i Parisfördraget (Ärende nr IV/35.814 - Legeringspåslag) (EGT L 100, s. 55, nedan kallat det omtvistade beslutet).

Bakgrund

- 2 Bakgrunden till tvisten vid förstainstansrätten, såsom denna har beskrivits i den överklagade domen, kan sammanfattas enligt följande, vad avser de delar som är relevanta för förevarande dom.

- 3 Acerinox är ett bolag bildat enligt spansk rätt som är verksamt inom branschen för rostfritt stål, framför allt inom området för platta produkter.

- 4 Till följd av uppgifter i fackpressen och klagomål från konsumenter begärde kommissionen den 16 mars 1995 in upplysningar med stöd av artikel 47 i EKSG-fördraget från ett flertal tillverkare av rostfritt stål angående deras tillämpning av ett gemensamt pristillägg känt under namnet legeringspåslag.

- 5 Legeringspåslaget är ett påslag på priset som räknas fram i förhållande till priset för legeringsmetallerna och som läggs på grundpriset för det rostfria stålet. Kostnaderna för de legeringsmetaller som används av tillverkarna av rostfritt stål (nickel, krom och molybden) utgör en mycket betydande del av de totala produktionskostnaderna. Priserna på dessa material varierar extremt mycket.

- 6 På grundval av de uppgifter som mottagits sände kommissionen den 19 december 1995 ett meddelande om anmärkningar till 19 företag, däribland Acerinox.

- 7 I december 1996 och i januari 1997, efter det att kommissionen hade genomfört en rad kontroller på plats, uppgav vissa företags, bland annat Acerinox, advokater samt företrädare för kommissionen att företagen önskade samarbeta. Acerinox sände därför en förklaring till kommissionen den 17 december 1996.
- 8 Den 24 april 1997 tillsände kommissionen dessa företag ett nytt meddelande om anmärkningar som ersatte meddelandet av den 19 december 1995.
- 9 Den 21 januari 1998 antog kommissionen det omtvistade beslutet.
- 10 Enligt det omtvistade beslutet sjönk priserna på legeringsmetaller till rostfritt stål betydligt under år 1993. När priset på nickel ökade från och med september 1993 minskade tillverkarnas marginaler betydligt. För att hantera denna situation kom tillverkarna av platta rostfria stålprodukter vid ett möte som hölls i Madrid den 16 december 1993 (nedan kallat mötet i Madrid) överens om att de samordnat skulle höja sina priser genom att ändra parametrarna för beräkning av legeringspåslaget. De beslutade därför att samtliga tillverkare från och med den 1 februari 1994 skulle tillämpa ett legeringspåslag beräknat enligt den metod som senast användes år 1991 och, som referensvärde för legeringsmetallerna, anta de värden som gällde i september 1993, då nickelpriset var det lägsta någonsin.
- 11 Enligt det omtvistade beslutet beräknade samtliga tillverkare legeringspåslaget på grundval av de nyligen fastställda referensvärdena avseende sin försäljning i Europa, med undantag av Spanien och Portugal, från och med den 1 februari 1994.

12 I artikel 1 i det omtvistade beslutet förklarade kommissionen att Acerinox, ALZ NV, Acciai speciali Terni SpA (nedan kallat AST), Avesta Sheffield AB (nedan kallat Avesta), Hoesch Stahl AG, vilket blev till Krupp Thyssen Nirosta GmbH från och med den 1 januari 1995, Thyssen Stahl AG, med nya firman Krupp Thyssen Nirosta GmbH från och med den 1 januari 1995, och Ugine SA, senare Usinor SA (nedan kallat Usinor), hade brutit mot artikel 65.1 i EKSG-fördraget, från och med december 1993 till och med november 1996, i fråga om Avesta, och till och med dagen för det omtvistade beslutet, i fråga om alla de andra företagen, genom att på ett samordnat sätt ändra och tillämpa referensvärdena i beräkningsmetoden för legeringspåslaget, vilket hade till syfte och resultat att begränsa och snedvrída den normala konkurrensen på den gemensamma marknaden.

13 Genom artikel 2 i det omtvistade beslutet utdömdes följande bötesbelopp:

— Acerinox:	3 530 000 ecu,
— ALZ NV:	4 540 000 ecu,
— AST:	4 540 000 ecu,
— Avesta:	2 810 000 ecu,
— Krupp Thyssen Nirosta GmbH:	8 100 000 ecu, och
— Usinor:	3 860 000 ecu.

Talan vid förstainstansrätten och den överklagade domen

- 14 Acerinox väckte, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 13 mars 1998, talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet vad gäller detta bolag eller, i andra hand, väsentlig nedsättning av böterna.
- 15 I den överklagade domen fastställde förstainstansrätten i stort det omtvistade beslutet.
- 16 Förstainstansrätten fann, i punkt 45 i den överklagade domen, att Acerinox skulle anses ha deltagit i samverkan syftande till att ett legeringspåslag som beräknats på grundval av de referensvärden som beslutats vid mötet i Madrid (nedan kallad samverkan) skulle tillämpas från och med den 16 december 1993, vad avser alla medlemsstater utom Spanien, och, vad avser Spanien, senast från och med den 4 januari 1994. I punkt 64 i domen ansåg förstainstansrätten att kommissionens bedömning, att samverkan inte var en isolerad händelse utan hade fortsatt fram till det omtvistade beslutet, var riktig.
- 17 Förstainstansrätten fann i punkt 91 i den överklagade domen att Acerinox böter, med hänsyn till hur allvarlig överträdelsen var, inte kunde anses vara oproportionerliga. Enligt förstainstansrätten fanns det inget i Acerinox beteende som kunde ligga till grund för nedsatta böter på samma sätt som för Usinor och Avesta, som hade erkänt samordningen.
- 18 Förstainstansrätten ansåg däremot, i punkt 141 i den överklagade domen, att kommissionen hade åsidosatt principen om likabehandling när den ansåg att Acerinox och två andra företag inte hade lämnat någon ny information, i den mening som avses i meddelande om befrielse från eller nedsättning av böter i

kartellärenden (EGT C 207, 1996, s. 4, nedan kallat meddelandet om samarbete), trots att de hade erkänt att mötet i Madrid hade ägt rum. I punkt 152 fann förstainstansrätten att dessa företags böter skulle nedsättas med 20 procent i stället för med 10 procent, såsom beslutats i det omtvistade beslutet.

- 19 Förstainstansrätten nedsatte Acerinox böter till 3 136 000 euro och ogillade talan i övrigt.

- 20 Förstainstansrätten förpliktade Acerinox att bära sin rättegångskostnad och två tredjedelar av kommissionens rättegångskostnad. Kommissionen förpliktades att bära en tredjedel av sin rättegångskostnad.

Parternas yrkanden, och grunder för upphävande som åberopats till stöd för överklagandet

- 21 Acerinox har yrkat att domstolen skall

— upphäva den överklagade domen,

— i första hand ogiltigförklara det omtvistade beslutet eller åtminstone nedsätta böterna väsentligt eller, i andra hand, återförvisa målet till förstainstansrätten, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

22 Kommissionen har yrkat att domstolen skall

— ogilla överklagandet,

— i andra hand, om den överklagade domen skulle delvis upphävas, ogilla yrkandet om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, och

— förplikta Acerinox att ersätta rättegångskostnaderna.

23 Acerinox har åberopat följande sex grunder till stöd för överklagandet:

— Uppenbart oriktig tolkning som lett till bristfällig motivering vad avser Acerinox påstådda deltagande i en samverkan i Spanien.

— Bristfällig motivering till varför den underkände klagandens argument om parallellt beteende utanför Spanien.

— Felaktig rättslig bedömning vad avser hur länge den påstådda överträdelsen har pågått.

- Ingen motivering varför ett argument rörande den påstådda överträdelsens längd har underkänts.

- Felaktig motivering vad avser huruvida böterna var proportionerliga.

- Åsidosättande av den grundläggande rätten till försvar vad avser nedsättningen av bötesbeloppet.

Yrkandet att få yttra sig över generaladvokatens förslag till avgörande eller, i andra hand, om återupptagande av det muntliga förfarandet

- 24 Acerinox har i skrivelse som inkom till domstolens kansli den 2 december 2004 i första hand begärt att få yttra sig skriftligen över generaladvokatens förslag till avgörande eller att domstolen i andra hand skall återuppta det muntliga förfarandet enligt artikel 61 i rättegångsreglerna.
- 25 Acerinox önskar få yttra sig över de punkter i förslaget till avgörande som rör bevisvärdet av det telefax som omnämns i punkt 37 i den överklagade domen, som Avesta den 14 januari 1994 skickat till sina dotterbolag (nedan kallat telefaxet från januari 1994), samt motiveringen i punkt 90 i domen.
- 26 Det skall härvid erinras om att parterna i domstolens stadga och rättegångsregler inte ges någon möjlighet att yttra sig över generaladvokatens förslag (se beslut av den 4 februari 2000 i mål C-17/98, Emesa Sugar, REG 2000, s. I-665, punkt 2).

Begäran att få yttra sig skriftligen över generaladvokatens förslag till avgörande skall därför avslås.

- 27 Domstolen kan dessutom enligt artikel 61 i rättegångsreglerna, ex officio, på förslag av generaladvokaten eller på parternas begäran besluta att återuppta det muntliga förfarandet om den anser att den inte har tillräcklig kännedom om omständigheterna i målet eller om målet skall avgöras utifrån skäl som parterna inte har haft tillfälle att diskutera (se dom av den 29 april 2004 i mål C-470/00 P, parlamentet mot Ripa di Meana m.fl., REG 2004, s. I-4167, punkt 33, och av den 14 december 2004 i mål C-210/03, Swedish Match, REG 2004, s. I-11893, punkt 25). I förevarande mål anser domstolen dock, efter att ha hört generaladvokaten, att den har kännedom om samtliga omständigheter som är nödvändiga för att avgöra överklagandet. Begäran om återupptagande av det muntliga förfarandet skall således avslås.

Överklagandet

Den första grunden

Parternas argument

- 28 Acerinox gör som första grund gällande att förstainstansrätten har gjort en uppenbart felaktig tolkning av dess argument rörande frågan huruvida det deltagit i en påstådd samverkan i Spanien och att den lämnat en felaktig motivering i den överklagade domen på denna punkt.

29 Denna grund rör punkterna 37 och 38 i den överklagade domen i vilka förstainstansrätten konstaterade följande:

"37 Det framgår av handlingarna i målet, vilket också påpekas i skäl 33 i det omtvistade beslutet, att Avesta per telefax den 14 januari 1994 underrättade sina dotterbolag — bland annat dotterbolaget i Spanien — om den inställning som vissa av konkurrenterna givit uttryck för angående datum för tillämpningen på deras hemmamarknader av legeringspåslaget. Det påpekas särskilt i fråga om Acerinox att 'Acerinox har tillkännagett att påslag kommer att tillämpas från och med 1 april 1994 (ja, april!!!)' ('Acerinox have announced that surcharges will be applied from 1st april (yes april !!!)').

38 Sökanden har i detta avseende inte bestridit att de påståenden som har anförts mot denne är sanna, utan endast gjort gällande att en sådan förklaring utgör ett ännu starkare bevis för att det inte fanns något avtal eller samordnat förfarande vid tidpunkten för mötet i Madrid avseende annorlunda tillämpning av legeringspåslag i Spanien. Icke desto mindre utgör en sådan förklaring bevis för att Acerinox den 14 januari 1994 under alla omständigheter visade sin avsikt att tillämpa ett legeringspåslag i Spanien, enligt de metoder som de berörda företagen enats om vid mötet i Madrid. Därmed hade Acerinox anslutit sig till den konkurrensbegränsande samverkan."

30 Enligt Acerinox var förstainstansrättens påstående i punkt 38 i den överklagade domen, att Acerinox inte hade ifrågasatt sanningshalten i Avestas anklagelser i telefaxet från januari 1994, felaktigt. Acerinox hade uttryckligen ifrågasatt bevisvärdet av detta telefax i sin ansökan till förstainstansrätten, och motiveringen i den överklagade domen bygger på denna punkt på en missuppfattning av bevisningen.

- 31 Kommissionen hävdar att denna grund dels inte kan upptas till sakprövning, dels inte utgör stöd för bifall. Grunden kan inte upptas till sakprövning om Acerinox försöker hävda att det som i själva verket är en bedömning av de faktiska omständigheterna utgör en bristfällig motivering.
- 32 I vilket fall som helst menar kommissionen att förstainstansrätten med rätta drog slutsatsen av telefaxet att om Acerinox i december 1993 var tveksam till att delta i samverkan i Spanien, så var tvekan försvunnen från och med januari 1994.

Domstolens bedömning

- 33 Domstolen anmärker att Acerinox i ansökan till förstainstansrätten rörande det omtvistade beslutet, vad avser innehållet i telefaxet från januari 1994, skrev att "informationen angående sökandens 'tillkännagivande', som inte överensstämde med den inställning som övriga företag inom branschen intagit, är felaktig. Inget sådant 'tillkännagivande' har gjorts."
- 34 Det framgår av ordalydelsen i Acerinox ansökan till förstainstansrätten att bolaget ifrågasatte den ståndpunkt som det tillskrevs i telefaxet. Förstainstansrätten har beskrivit Acerinox inställning på ett felaktigt sätt genom att hävda motsatsen.
- 35 Telefaxet från januari 1994 var emellertid avgörande som bevisning för att Acerinox hade deltagit i en samverkan på den spanska marknaden.

- 36 Domstolen delar generaladvokatens uppfattning i punkt 38 i förslaget att förstainstansrätten inte hade rätt att tillmäta denna handling bevisvärde utan att ange av vilken anledning sökandens bestridande hade underkänts. Rätten har, genom att underlåta att bemöta sökandens argument, åsidosatt den motiveringsskyldighet som åligger den enligt artiklarna 30 och 46 första stycket i EKSG-stadgan för domstolen.
- 37 Acerinox talan skall således bifallas i den del den hänför sig till den första grunden, avseende bristfällig motivering i den överklagade domen vad gäller bolagets deltagande i en samverkan i Spanien.
- 38 Av detta följer att den överklagade domen skall upphävas vad avser slutsatsen att Acerinox har deltagit i en samverkan på den spanska marknaden, med motiveringen att företaget inte hade ifrågasatt de uppgifter som företaget tillskrevs i telefaxet från januari 1994.
- 39 Den överklagade domen upphävs emellertid endast i denna del, varför övriga grunder för överklagandet också måste behandlas.

Den andra grunden

Parternas argument

- 40 Acerinox har som andra grund hävdatt att förstainstansrätten inte gett en tillräcklig motivering till varför den underkände argumentet att dess beteende utanför Spanien bara utgjorde ett parallellt beteende och inte genomförande av ett samordnat förfarande.

- 41 Enligt Acerinox konstaterade förstainstansrätten med rätta i punkt 42 i den överklagade domen att bolaget hade tillämpat ett legeringspåslag vid olika tidpunkter i olika medlemsstater. På flera ställen i både det omtvistade beslutet och den överklagade domen sägs dock att syftet med mötet i Madrid tvärtom var att samtidigt höja priset med detta legeringspåslag.
- 42 Acerinox anser att det är i den kontexten som man skall se dess argument att dess beteende endast utgjorde en anpassning till villkoren på marknaden och inte var resultatet av en samordning mellan företagen.
- 43 Acerinox anser att förstainstansrätten i punkt 43 i den överklagade domen inte har fastställt ett orsakssamband mellan mötet i Madrid och bolagets agerande på marknaden och att förstainstansrätten således inte har gett en tillräcklig motivering till slutsatsen att Acerinox hade deltagit i överträdelsen utanför Spanien. Domstolen bör därför underkänna denna slutsats.
- 44 Kommissionen har gjort gällande att förstainstansrätten har underkänt Acerinox argument på grundval av faktiska omständigheter som domstolen inte har rätt att pröva på nytt, såsom att Acerinox var närvarande vid mötet i Madrid, bolagets hållning vid detta möte, nämligen att det inte distanserade sig från övriga mötesdeltagare, och att legeringspåslagen verkligen har tillämpats och från vilka datum i olika medlemsstater. Förstainstansrätten konstaterade därför att Acerinox prissättning i de olika medlemsstaterna inte berodde på en anpassning till beteenden som bolaget observerat på marknaden utan på en samordning.
- 45 Kommissionen anser i vilket fall som helst att förstainstansrättens resonemang i punkterna 41–43 i den överklagade domen klart visar ett orsakssamband mellan den samordning som blev följden av mötet i Madrid och Acerinox beteende på marknaden. Detta samband påverkas inte av att bolaget började tillämpa legeringspåslagen något senare än vad som hade bestämts.

Domstolens bedömning

- 46 Förstainstansrätten har för det första i punkt 30 i den överklagade domen korrekt erinrat om regeln om bevisbördan när det har visats att ett företag deltagit i ett uppenbart konkurrensbegränsande sammanträde. Förstainstansrätten har med stöd av domstolens domar av den 8 juli 1999 i mål C-199/92 P, Hüls mot kommissionen (REG 1999, s. I-4287, punkt 155), och C-235/92 P, Montecatini mot kommissionen (REG 1999, s. I-4539, punkt 181), erinrat om att det åvilar det företag som är föremål för undersökning att anföra omständigheter som visar att bolagets deltagande i nämnda sammanträden inte tjänade något som helst konkurrensbegränsande syfte, genom att styrka att bolaget förklarade för sina konkurrenter att det deltog i sammanträdena med en annan inställning än dessa.
- 47 Förstainstansrätten har för det andra noga tillämpat denna regel på förevarande fall. Rätten påpekade först i punkt 31 i den överklagade domen dels att det inte ifrågasatts att Acerinox deltog i mötet i Madrid, dels att mötet innebar att vissa tillverkare av platta produkter i rostfritt stål hade samrått om en beståndsdel av slutpriset för dessa produkter, vilket strider mot artikel 65.1 i EKSG-fördraget.
- 48 Förstainstansrätten har vidare prövat om Acerinox tog avstånd från övriga mötesdeltagares inställning under detta möte genom att uttrycka sin avsikt att inte tillämpa legeringspåslaget i samtliga medlemsstater utom i Spanien.
- 49 Förstainstansrätten har härvid i punkt 41 i den överklagade domen konstaterat att Acerinox inte har bevisat att bolaget tog avstånd från de övriga mötesdeltagarnas inställning. Tvärtom har Acerinox, enligt förstainstansrätten, i en förklaring som svar på kommissionens frågor uppgett att bolaget inte har påstått att det vid mötet i Madrid intog samma ståndpunkt som det hade gjort i fråga om tillämpningen av

legeringspåslaget i Spanien, utan medgett att ”majoriteten av de närvarande ville börja tillämpa legeringspåslaget så snart som möjligt”. Förstainstansrätten har i punkt 42 i domen förklarat att Acerinox därefter har tillämpat ett legeringspåslag i olika europeiska länder, vid olika datum under februari–maj 1994.

- 50 Förstainstansrätten har härav i punkt 43 i den överklagade domen dragit slutsatsen att Acerinox inte med framgång kan göra gällande att anpassningen av dess legeringspåslag till de påslag som tillämpades av de andra tillverkarna på dessa marknader endast utgjorde ett parallellt beteende när denna påstådda anpassning har föregåtts av en samordning mellan de berörda företagen, vars syfte var att identiska referensvärden skulle användas vid beräkningen av legeringspåslaget.
- 51 Förstainstansrätten fann i punkt 45 i den överklagade domen, att Acerinox skulle anses ha deltagit i samverkan i den mån som denna syftade till att legeringspåslaget skulle tillämpas i medlemsstaterna inom gemenskapen, förutom i Spanien.
- 52 Det framgår av förstainstansrättens analys att denna på ett korrekt sätt tillämpat den regel den erinrat om i punkt 46 i denna dom. Rätten har konstaterat för det första att Acerinox deltagit i ett uppenbart konkurrensbegränsande möte, för det andra att bolaget inte visat att det tagit avstånd från det som mötet syftade till vad avser beräkning och tillämpning av legeringspåslaget och för det tredje att Acerinox tillämpat legeringspåslag beräknade enligt den formel som beslutats vid mötet och till sist förkastat möjligheten att tillämpningen berodde på ett parallellt beteende.
- 53 Förstainstansrätten har således påvisat ett samband mellan mötet i Madrid och Acerinox beteende i andra medlemsstater än Spanien och således givit en fullödlig motivering till varför detta företag skall anses ha deltagit i samverkan i dessa stater.

54 Talan kan således inte vinna bifall på den andra grunden.

Den tredje grunden

Parternas argument

55 Acerinox har som tredje grund hävdad att förstainstansrätten har tillämpat ett felaktigt rättsligt kriterium för bedömningen av hur länge den påstådda överträdelsen pågått.

56 Enligt Acerinox har förstainstansrätten tillämpat domstolens rättspraxis på området, nämnd i punkt 63 ovan, på ett felaktigt sätt, genom att i punkt 64 i den överklagade domen förklara att kommissionen på goda grunder kunde anse att överträdelsen pågick fram till januari 1998, utan att påtala någon som helst samordning mellan parterna sedan de första månaderna år 1994, trots att samverkan ansågs ha upphört. Överträdelsen har, om den har ägt rum, endast pågått under det första kvartalet år 1994.

57 Denna rättspraxis visar att en överträdelse av artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG) och, analogt, artikel 65 i EKSG-fördraget endast kan anses ha fortgått om de berörda företagen fortsätter att ha en viss samordning. Det har dock inte visats att dessa företag regelbundet och samordnat har omprövat legeringspåslaget.

58 Kommissionen har gjort gällande att den tredje grunden bygger på en felaktig premiss, eftersom inget i den överklagade domen kan tolkas som ett konstaterande av att samverkan hade upphört att gälla efter några månader i början av år 1994.

- 59 Enligt kommissionen har förstainstansrätten i punkt 61 i den överklagade domen på goda grunder ansett att förhållandet att Acerinox under hela referensperioden bibehållit de referensvärden som överenskommits vid mötet i Madrid förklaras på något annat sätt än att det verkligen fanns en samordning även efter de första månaderna år 1994.

Domstolens bedömning

- 60 Det räcker härvid att anmärka att förstainstansrätten, tvärtemot vad Acerinox har hävdad, inte har ansett att samverkan hade upphört innan det omtvistade beslutet antogs den 21 januari 1998. Det framgår tvärtom av punkterna 60, 61, 63 och 64 i den överklagade domen att samverkan enligt förstainstansrätten fortsatte till dess att beslutet antogs.
- 61 I punkt 60 i den överklagade domen har förstainstansrätten konstaterat att Acerinox och de andra företagen fram till denna dag fortsatte att tillämpa de referensvärden för legeringspåslaget som avtalats vid mötet i Madrid. I punkt 61 i domen erinrar förstainstansrätten om att den överträdelse som Acerinox befunnits skyldig till består i att påslagets storlek bestämdes genom en beräkningsmetod med referensvärden som var identiska med konkurrenternas referensvärden, och som hade antagits genom beslut tillsammans med övriga tillverkare inom ramen för en samordning med desamma. Förstainstansrätten drog härav slutsatsen att bolagets bibehållande av dessa referensvärden i beräkningsmetoden för de legeringspåslag som det tillämpade inte kan förklaras på något annat sätt än att det verkligen fanns en sådan samordning.
- 62 Förstainstansrätten har i punkt 63 i den överklagade domen anmärkt att samverkan har fortsatt att ge resultat ända till dess att det omtvistade beslutet fattades och att samverkan formellt inte hade upphört att gälla. Förstainstansrätten har därav i punkt 64 i domen dragit slutsatsen att eftersom Acerinox inte, innan det omtvistade beslutet fattades, avstod från att använda de referensvärden som hade överenskommits vid mötet i Madrid, har kommissionen på goda grunder kunnat anse att överträdelsen pågick fram till detta datum.

- 63 Domstolen anser därför, i likhet med vad generaladvokaten har anmärkt i punkt 107 i förslaget, att Acerinox argument att förstainstansrätten har tillämpat domstolens rättspraxis om tillämpning av konkurrensreglerna på verkningarna av en samverkan som formellt har upphört på ett felaktigt sätt, i vilket fall som helst är verkningsslöst, eftersom det grundas på den felaktiga premissen att samverkan hade upphört under år 1994.
- 64 Talan kan således inte bifallas på den tredje grunden.

Den fjärde grunden

Parternas argument

- 65 Acerinox hävdar som sin fjärde grund, som rör punkt 62 i den överklagade domen, att förstainstansrätten inte har motiverat varför den avfärdat dess argument att priset på nickel under juli 1994 hade återgått till sin ursprungliga nivå, varför den konkurrensbegränsande samverkan slutat medföra några som helst verkningar efter detta datum.
- 66 Acerinox har gjort gällande att det är ostridigt att formeln för beräkning av legeringspåslag har använts i 25 år. Eftersom syftet med det samordnade förfarandet endast var att sänka det utlösande värdet för ett befintligt legeringspåslag är det relevant att påpeka att priset på nickel i juli 1994 hade återgått till tidigare nivå. Enligt Acerinox slutade det samordnade förfarandet, bestående i att sänka det utlösande värdet, automatiskt att ha någon som helst verkan vid denna tid, eftersom legeringspåslaget i vilket fall som helst var tillämpligt i enlighet med den tidigare använda formeln.

67 Kommissionen hävdar att Acerinox inte kan nöja sig med att påstå att legeringspåslaget skulle ha betalats i vilket fall som helst, oavsett om det grundades på den metod som använts innan samverkan började eller på den senare metoden. Att priset på nickel i juli 1994 och det tidigare gällande utlösande värdet för tillämpning av legeringspåslaget var detsamma vid just denna tidpunkt berodde på en slumpmässig konjunkturförändring och nickelmarknadens utveckling. Det viktiga är enligt kommissionen att det tillämpliga legeringspåslaget enligt den nya metoden alltid var högre än det som gällde enligt den äldre metoden, oavsett nickelprisets nivå.

Domstolens bedömning

68 Förstainstansrätten ansåg i punkt 62 i den överklagade domen att i den mån som legeringsmetallernas referensvärden — vilka utgjorde själva överträdelsen — förblev oförändrade, visar den omständigheten att nickelpriSET vid ett visst datum åter låg på sin "ursprungliga nivå" inte att överträdelsens konkurrensbegränsande verkningar upphörde, utan endast att legeringspåslaget skulle beräknas med beaktande av just en sådan utveckling. Förstainstansrätten gjorde därför rätt när den avfärdade Acerinox argument som irrelevant.

69 Domstolen konstaterar härvid att förstainstansrätten har avfärdat Acerinox argument och motiverat avfärdandet. Det framgår nämligen av punkt 62 i den överklagade domen att den samordnade sänkningen av referensvärdet för nickel betydde att legeringspåslaget skulle tillämpas om referensvärdet för denna råvara var högre än det nya värdet. Acerinox har dock inte förklarat varför det lägre priset på nickel från och med juli 1994 gjorde att samverkan slutade att ge verkningar.

70 Förstainstansrätten gjorde därför rätt när den avfärdade Acerinox argument som irrelevant.

71 Det är således uppenbart att överklagandet inte kan bifallas på den fjärde grunden.

Den femte grunden

Parternas argument

72 Acerinox har som femte grund hävdad att förstainstansrätten i punkt 90 i den överklagade domen inte har beaktat de berörda företagens respektive storlek vid fastställandet av bötesbeloppen. Acerinox menar särskilt att förstainstansrätten inte har beaktat dess argument att Usinor hade en marknadsandel som var 7 procentenheter större än Acerinox, vars marknadsandel således utgjorde 65 procent av Usinors, vilket är en stor skillnad. Dessutom är denna stora skillnad bara ett av de kriterier som är relevanta vid viktningen, enligt riktlinjer för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget (EGT C 9, 1998, s. 3, nedan kallade riktlinjerna). Förstainstansrätten har således inte gett en tillräcklig motivering till sin bedömning av om de böter som Acerinox ålagts är proportionerliga.

73 Kommissionen har hävdad att procentsatsen 65 procent är felaktig och att förstainstansrätten gjorde en korrekt analys när den fann att kommissionen inte hade gjort en felaktig bedömning genom att anse att skillnaden mellan de berörda företagens marknadsandelar inte var beaktningsvärd och att bötesbeloppen således inte skulle viktas.

Domstolens bedömning

- 74 Förstainstansrätten har prövat om kommissionens metod för att bestämma bötesbeloppet var välgrundad varvid den i punkt 77 i den överklagade domen hänvisat till riktlinjerna. I punkterna 78 och 81 i domen anmärkte rätten att kommissionen, i enlighet med riktlinjerna, som utgångspunkt hade använt ett belopp som fastställts på grundval av överträdelsens allvar.
- 75 Vad avser kommissionens beslut att inte vikta bötesbeloppen för de olika företagen, fann förstainstansrätten i punkt 90 i den överklagade domen att kommissionen på goda grunder kunde basera sin bedömning på de berörda företagens storlek och deras ekonomiska styrka och därvid konstatera att alla företag var stora, efter att först ha konstaterat att de tillsammans stod för mer än 80 procent av den europeiska produktionen av färdiga produkter i rostfritt stål.
- 76 Förstainstansrätten har i punkt 90 också preciserat att den jämförelse som Acerinox har gjort mellan sin egen marknadsandel på cirka 11 procent och marknadsandelarna för Usinor, AST och Avesta på vardera cirka 18, 15 respektive 14 procent inte visar att det förelåg någon "stor skillnad" mellan dessa företag i den mening som avses i punkt 1 A sjätte stycket i riktlinjerna, en skillnad som nödvändigtvis skulle motivera en differentiering vid bedömningen av hur allvarlig överträdelsen var.
- 77 Domstolen vill härvid erinra om vad som står i riktlinjerna. Enligt punkt 1 A sjätte stycket i riktlinjerna kan det, om en överträdelse begås av flera företag, "vara nödvändigt att i vissa fall variera de belopp som fastställs ... för att ta hänsyn till den särskilda vikten, och således den faktiska påverkan på konkurrensen, av varje

företags förfarande i samband med överträdelsen, särskilt när det är stor skillnad i storleken på de företag som begått en överträdelse av samma slag”, efter det att man bestämt grundbeloppet med hänsyn till överträdelsens allvar.

- 78 Förstainstansrätten har — när den ansett att skillnaden mellan Acerinox marknadsandel på cirka 11 procent och Usinors, AST:s och Avestas på mellan 14 och 18 procent på samma marknad inte var stor, och inte heller beaktat Acerinox argument att dess andel bara var 65 procent av Usinors marknadsandel — inte gjort en felaktig bedömning. Denna procentsats är nämligen missledande, såsom kommissionen med rätta har påpekat, då den, genom att den grundas på en irrelevant jämförelse, ger ett obefogat intryck av att det föreligger en stor skillnad mellan de berörda företagens respektive marknadsandelar.
- 79 Acerinox har vidare, förutom påståendet om att det föreligger en stor skillnad mellan Usinors och Acerinox respektive marknadsandelar, inte åberopat något annat kriterium som skulle kunna motivera en viktning av bötesbeloppen i enlighet med punkt 1 A sjätte stycket i riktlinjerna.
- 80 Domstolen finner därför att förstainstansrätten har gett en korrekt motivering till sin slutsats genom att ange att skillnaden mellan de olika berörda företagens marknadsandelar inte var av sådan art att den kunde motivera en viktning av Acerinox böter och att det var på goda grunder som förstainstansrätten ansåg att bolagets böter inte var oproportionerliga.
- 81 Överklagandet kan således inte bifallas på den femte grunden.

Den sjätte grunden

Parternas argument

- 82 Acerinox gör som sjätte grund gällande att förstainstansrätten har gjort en felaktig rättstillämpning genom att vägra att nedsätta bolagets böter till samma nivå som de böter som ålagts övriga företag som deltagit i samverkan, på den grunden att bolaget ifrågasatte de invändningar som riktades mot det, trots att det samarbetade med kommissionen på samma sätt som övriga företag. Denna vägran var diskriminerande och åsidosatte bolagets grundläggande rätt till försvar.
- 83 Acerinox har hävdat att förstainstansrätten i punkt 139 i den överklagade domen har medgett att dessa företags grad av samarbete måste betraktas som liknande vad avser erkännandet av de sakomständigheter som lades dem till last, nämligen att de deltagit i mötet i Madrid, hur de diskuterat vid mötet och de åtgärder de vidtagit för att tillämpa legeringspåslaget. Förstainstansrätten har dock bara nedsatt Acerinox böter med 20 procent men däremot nedsatt Usinors böter med 40 procent. Acerinox menar att förstainstansrättens tillvägagångssätt leder till att de berörda företagen behandlas olika beroende på vilket sätt de har utövat sin rätt till försvar med anledning av meddelandet om anmärkningar.
- 84 Kommissionen anser att Acerinox, till skillnad från Usinor och Avesta som har samarbetat genom att erkänna att de hade deltagit i det samordnade förfarandet, inte kunde medges samma nedsättning av böterna som dessa två företag.

Domstolens bedömning

- 85 För att avgöra om förstainstansrätten har gjort en felaktig rättstillämpning genom att medge Acerinox en mindre nedsättning av böterna än Usinor och Avesta, skall hänsyn tas till domstolens rättspraxis rörande kommissionens befogenheter vad gäller förberedande undersökningar och administrativa förfaranden, vad avser nödvändigheten att iaktta rätten till försvar.
- 86 Enligt dom av den 18 oktober 1989 i mål 374/87, Orkem mot kommissionen (REG 1989, s. 3283; svensk specialutgåva, volym 10, s. 217), punkterna 34 och 35, har kommissionen rätt att ålägga ett företag att lämna alla nödvändiga upplysningar om de faktiska omständigheter som det kan ha kännedom om men däremot inte tvinga ett företag att tillhandahålla svar genom vilka företaget tvingas erkänna förekomsten av en överträdelse, som det ankommer på kommissionen att bevisa.
- 87 Även om kommissionen inte kan tvinga ett företag att erkänna att det har deltagit i en överträdelse, kan kommissionen likväl när den bestämmer böternas storlek beakta vilken hjälp som detta företag på eget initiativ har lämnat för att fastställa att en överträdelse har ägt rum.
- 88 I detta avseende framgår det av dom av den 16 november 2000 i mål C-298/98 P, Finnboard mot kommissionen (REG 2000, s. I-10157), särskilt punkterna 56, 59 och 60, att kommissionen när den bestämmer böternas storlek kan beakta huruvida det berörda företaget har hjälpt kommissionen att, med mindre svårighet, visa att en överträdelse har ägt rum, särskilt genom att erkänna att det har deltagit i överträdelsen. Kommissionen kan nedsätta böterna kraftigt för ett företag som lämnat stor hjälp och bara nedsätta böterna lite grann för ett företag som nöjt sig med att inte förneka de huvudsakliga faktiska omständigheter som kommissionen har grundat sitt meddelande om anmärkningar på.

- 89 Såsom generaladvokaten påpekat i punkt 140 i förslaget till avgörande är det helt frivilligt för det berörda företaget att erkänna en överträdelse. Företaget är på intet sätt skyldigt att erkänna samverkan.
- 90 Kommissionen åsidosatte därför inte rätten till försvar genom att beakta i vilken grad Acerinox samarbetat bland annat i fråga om erkännande av överträdelsen, när den bedömde i vilken utsträckning som bolagets böter skulle nedsättas.
- 91 Det är så man skall förstå meddelandet om samarbete, särskilt del D, enligt vilken kommissionen kan sätta ned ett företags böter med 10–50 procent jämfört med vad som företaget annars skulle ha ålagts om det inte hade samarbetat, exempelvis när företaget informerar kommissionen om att det inte ifrågasätter dennas beskrivning av de omständigheter som ligger till grund för kommissionens anklagelser mot det. Böterna kan således nedsättas inte bara när det berörda företaget erkänner de faktiska omständigheterna, utan också om det erkänner att det deltagit i överträdelsen.
- 92 I förevarande fall har förstainstansrätten i punkt 146 i den överklagade domen erinrat om att enligt det omtvistade beslutet hade endast Usinor och Avesta erkänt att samordning hade förekommit. Förstainstansrätten preciserade att enligt beslutet hade Acerinox medgett att samordning hade förekommit men samtidigt förnekat att det skulle ha deltagit i denna, varför dess samarbete med kommissionen var mer begränsat än Usinors och Avestas.
- 93 Förstainstansrätten har i punkt 147 i den överklagade domen konstaterat att även om Acerinox har vitsordat de sakomständigheter som kommissionen grundade sitt beslut på, vilket motiverade nedsättning av bötesbeloppet med 10 procent, framgår det emellertid inte på något sätt av handlingarna i målet att bolaget uttryckligen har medgivit att det medverkat till överträdelsen.

- 94 Förstainstansrätten har, på grundval av domstolens rättspraxis, i punkt 148 i den överklagade domen erinrat om att det endast är befogat att reducera bötesbeloppet om det berörda företags agerande har underlättat för kommissionen att fastställa överträdelsen och att så inte är fallet när detta företag i sitt svar på kommissionens meddelande om anmärkningar förnekar att det över huvud taget har deltagit i överträdelsen.
- 95 Förstainstansrätten fann på goda grunder i punkt 149 i den överklagade domen att kommissionen korrekt ansett att, med hänsyn till Acerinox svar på meddelandet om anmärkningar, bolaget inte har agerat på ett sätt som motiverar ytterligare nedsättning av bötesbeloppet på grundval av dess samarbete under det administrativa förfarandet.
- 96 Överklagandet kan således inte bifallas på den sjätte grunden.
- 97 Överklagandet kan således endast bifallas i den del det hänför sig till Acerinox första grund.

Följderna av det delvisa upphävandet av den överklagade domen

- 98 Enligt artikel 61 första stycket i domstolens stadga skall domstolen upphäva förstainstansrättens avgörande om överklagandet är välgrundat. Domstolen kan då

själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande, eller återförvisa målet till förstainstansrätten för avgörande.

- 99 I förevarande fall är målet färdigt för avgörande vad avser Acerinox grund avseende bristande bevis för att det har deltagit i överträdelsen på den spanska marknaden och avseende huruvida telefaxet från januari 1994 saknar bevisvärde.

Parternas argument

- 100 Acerinox har vid förstainstansrätten hävdad att trots att bolaget deltagit i mötet i Madrid har det vid mötet vägrat att ansluta sig till det gemensamma systemet med legeringspåslag och följaktligen aldrig deltagit i en överenskommelse med syfte att tillämpa detta legeringspåslag. Enligt Acerinox utgör telefaxet från januari 1994, i vilket det enligt punkt 33 i skälen till det omtvistade beslutet står att "Acerinox har tillkännagett att påslag kommer att tillämpas från och med 1 april 1994 (ja, april!!)" inte bevis för att det deltagit i samverkan, bland annat på den spanska marknaden.
- 101 Vad avser detta telefax har Acerinox i ansökan till förstainstansrätten anfört följande:

"Denna information angående [Acerinox] 'tillkännagivande', som inte överensstämde med den inställning som övriga företag inom branschen intagit, är felaktig. Inget sådant 'tillkännagivande' har gjorts [...] det enda land där Acerinox publicerade en offentlig prislista och således 'tillkännagivit' sina priser är Spanien. Det är ostridigt att denna prislista inte har ändrats före den 20 maj 1994, när sökanden meddelade kommissionen och sina kunder sitt beslut att från och

med juni 1994 anpassa sitt legeringspåslag till det som dess konkurrenter redan tillämpade i andra medlemsstater sedan februari.”

- 102 Acerinox har i sin replik i målet vid förstainstansrätten tillagt att de avsikter som bolaget tillskrivs i telefaxet ”snarare bekräftar att det inte förelåg någon överenskommelse eller samordnat förfarande syftande till att sökanden skulle börja tillämpa tillägget senare än de andra. Det är ostridigt att informationen var felaktig. Om det hade funnits en överenskommelse eller ett samordnat förfarande, skulle man ha kunnat förvänta sig en mer precis förklaring.”

Domstolens bedömning

- 103 Det skall anmärkas, såsom generaladvokaten har gjort i punkt 200 i sitt förslag till avgörande, att när det är tvistigt huruvida en överträdelse är för handen ankommer det på kommissionen att bevisa de överträdelser som den påstår föreligger och att förete bevisning för att styrka de omständigheter som dessa överträdelser består av.
- 104 Det skall härvid konstateras att Acerinox inte har bestritt flera av kommissionens påståenden:

— Kommissionen har i punkt 21 i skälen till det omtvistade beslutet anfört att Acerinox hade anordnat mötet i Madrid och deltog i detsamma.

— Acerinox har, såsom det själv har nämnt, tillämpat legeringspåslag med användning av den formel som antogs vid detta möte, från och med februari 1994 i Danmark, därefter i övriga medlemsstater från och med mars–juni samma år. Legeringspåslaget skulle börja tillämpas i Spanien från och med juni det året.

— I telefaxet från januari 1994, som hade författats av Avestas företrädare vid mötet i Madrid och sänts ut efter detta möte, beskrivs Acerinox som ett av de företag som deltagit i mötet och som redan uttryckt sin avsikt att tillämpa legeringspåslagen.

105 Även om Acerinox ifrågasätter tolkningen av telefaxet, så har bolaget inte ifrågasatt dess existens eller att det tillskrev bolaget vissa avsikter. Detta telefax har författats efter mötet i Madrid och i det anges att Acerinox sedan januari 1994 uttryckt sin avsikt att tillämpa de legeringspåslag som hade antagits vid detta möte, varför kommissionen på goda grunder kunde anse att telefaxet var en handling som bevisade att bolaget deltagit i överträdelsen.

106 Omständigheten att det datum som anges i telefaxet inte var det datum då Acerinox verkligen började tillämpa legeringspåslagen i medlemsstaterna räcker inte för att avfärda handlingen som bevis för att Acerinox hade för avsikt att tillämpa sådana påslag.

107 Med hänsyn till omständigheterna som anges i punkt 104 i förevarande dom hade kommissionen, utan att göra en felaktig bedömning, kunnat komma till slutsatsen

att Acerinox hade deltagit i samverkan i samtliga berörda medlemsstater, inklusive Spanien.

- 108 Av detta följer att Acerinox' vid förstainstansrätten förda talan inte kan vinna bifall på den grunden att telefaxet från januari 1994 inte kunde användas som bevisning för att bolaget deltagit i samverkan.
- 109 Acerinox talan vid förstainstansrätten skall således ogillas i den del den hänför sig till denna grund.

Rättegångskostnader

- 110 Enligt artikel 122 första stycket i rättegångsreglerna skall domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet bifalls och domstolen avgör målet slutligt. Enligt artikel 69.2 första stycket i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 i dessa regler skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Acerinox skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom bolaget i huvudsak har tappat målet i den del det avser överklagandet och samma sak gäller målet i den del det avser den enda grund som Acerinox åberopat vid förstainstansrätten och som prövats av domstolen efter att den delvis upphävt den överklagade domen, skall Acerinox förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i förevarande mål. Vad avser kostnaderna i målet vid förstainstansrätten som ledde fram till den överklagade domen hänvisas till punkt 3 i dess domslut.

På dessa grunder beslutar domstolen (första avdelningen) följande dom:

- 1) Europeiska gemenskapernas förstainstansrätts dom av den 13 december 2001 i mål T-48/98, Acerinox mot kommissionen, upphävs i den del förstainstansrätten har förklarat att talan inte kunde bifallas på den grund som Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox) hade åberopat, rörande bristande motivering vad gäller bolagets påstådda deltagande i en samverkan på den spanska marknaden.
- 2) Överklagandet ogillas i övrigt.
- 3) Den av Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox) väckta talan om ogiltigförklaring ogillas i den del den hänför sig till grunden att Europeiska gemenskapernas kommission har begått ett misstag genom att tillmäta det telefax som Avesta Sheffield AB sänt till sina dotterbolag den 14 januari 1994 bevisvärde.
- 4) Compañía española para la fabricación de aceros inoxidables SA (Acerinox) förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i förevarande mål. Vad avser förfarandet vid förstainstansrätten som lett fram till den dom som nämns i punkt 1 i domslutet ovan, hänvisas till punkt 3 i domslutet i nämnda dom.

Underskrifter